

Załącznik do Uchwały Nr XIII/...../11
Rady Miejskiej w Sokółce
z dnia czerwca 2011 r.

PROGRAM

PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR

PRZEMOCY W RODZINIE

W GMINIE SOKÓŁKA

NA LATA 2011-2020

Opracował:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce

Sokółka, kwiecień 2011

WSTĘP

Prezentowany Program opracowano z myślą o ciągłej potrzebie inicjowania wyspecjalizowanych procesów wsparcia społecznego. Główny celem programu jest realizacja zadań gminnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – szczególnie poprzez promowanie działań profilaktycznych, wspieranie osób doświadczających przemocy na każdym etapie ich powrotu do normalnego życia, jak również praca ze sprawcami przemocy nad zmianą ich zachowań. Poszczególne segmenty programu zostały opracowane w taki sposób, aby umożliwić, jak najszerszy kontakt ze środowiskiem lokalnym, a szczególnie z rodzinami i osobami doświadczającymi przemocy.

Zachodzące przemiany społeczne powodują powstawanie znacznych dysproporcji pomiędzy potrzebami środowisk lokalnych, a realnymi możliwościami ich realizacji przez Gminę. Ważną intencją programu jest również dążenie do integracji i aktywizacji specjalistów i instytucji w obrębie poszczególnych jego zadań w celu skuteczniejszej i kompleksowej pomocy ofiarom z jednoczesnym pakietem działań, adresowanych do sprawców.

Od kilkunastu lat zaczyna trafiać do świadomości społecznej problem przemocy w rodzinie. Początkowo problem ten był marginalizowany i przemilczany. Stopniowo jednak zaczęto podejmować różne działania mające na celu łagodzenie skutków społecznych tego zjawiska.

Zjawisko przemocy w rodzinie od wielu lat w Krajach Europy Zachodniej jest traktowane jako ważny problem społeczny. W czasie kilkunastu lat powstało wiele dokumentów organizacji międzynarodowych, które zalecają Krajom Członkowskim Unii Europejskiej podjęcie zmian prawa i praktyki w celu skuteczniejszego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, udzielania pomocy ofiarom przemocy i skuteczniejszych oddziaływań na sprawców przemocy w rodzinie.

Próbą podjęcia celowych, zamierzonych oraz jednolitych działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie w Polsce jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493, Dz. U. z 2009r Nr 206 poz.1589, Dz. U. z 2010r Nr 28 poz. 146). Ustawa ta została uchwalona „w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie”. W ten sposób zrobiony został pierwszy krok ku podniesieniu świadomości społecznej w zakresie zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie. Nadano działaniom z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie ramy prawne, podnoszące tym samym rangę zadań realizowanych przez instytucje rządowe, samorządowe i pozarządowe.

Pomimo tego, iż przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, to zdaniem specjalistów rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga on podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania. Jego realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia codziennego.

W gminie Sokółka została opracowana Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sokółka na lata 2005-2010 uchwałą Nr XXXV/263/05 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 17 czerwca 2005r, w oparciu o Narodową Strategię Integracji Społecznej, Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Sokółka, Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sokólskim. Strategia koncentruje się na obszarze rodziny, jej wspieraniu i działaniu umożliwiającym prawidłowe funkcjonowanie. Strategię aktualizowano na lata 2011-2016 uchwałą Nr IV/25/10 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 29 grudnia 2010r.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce wykonuje swoje zadania w oparciu o ustawę z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej(Dz. U. z 2009r Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.). Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ponadto Ośrodek współpracuje z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania GKRPA realizowane są w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

ROZDZIAŁ I

Określenie problemu i skala zjawiska przemocy w rodzinie

§ 1

Zjawisko przemocy w rodzinie definiowane jest jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób w rodzinie w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie jest problemem niedeterminowanym kontekstem regionalnym, społecznym, materialnym – dotyka ludzi niezależnie od miejsca zamieszkania i statusu społecznego. Istotne jest przez to dążenie do wypracowania uniwersalnego standardu wsparcia osób doświadczających przemocy (dzieci, dorosłych, osób starszych) adekwatnego do warunków zmieniającej się rzeczywistości społecznej.

Przemoc w rodzinie, a szczególnie krzywdzenie dzieci stanowi poważny problemem społecznym, wobec którego oczekuje się tworzenia specjalistycznej sieci wsparcia, realizowanej przez profesjonalistów: pracowników socjalnych, pedagogów, psychologów, kuratorów, policjantów, lekarzy i innych, w ramach zakrojonej współpracy międzyinstytucjonalnej.

Zjawisko przemocy w rodzinie dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m. in.: placówek opiekuńczo-wychowawczych, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, organizacji pozarządowych. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska, jednak działając osobno nie prowadzi do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze przemocy wewnątrzrodzinnej.

Zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań Programu daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz zdecydowanego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy. Jednym z podstawowych tego warunków jest poczucie wspólnego celu w sensie działań społecznych, oraz scalenie środowiska przy jego realizacji.

Założenia programowe, związane m.in. z rzetelną, opartą na przesłankach naukowych wiedzą, przewidują dotarcie do szerokich środowisk lokalnych z terenu gminy. Działania te zostały zawarte w segmencie profilaktycznym, w którym uwzględniono potrzebę uwrażliwiania mieszkańców na występujące zjawisko przemocy w rodzinie.

Konieczność rozpoznawania kontekstów, w wyniku których podejmuje się konkretne działania jest szczególnie istotna przy zjawisku przemocy w rodzinie, ponieważ wszelkie działania bezpośrednio podjęte wobec podmiotu w sposób pośredni wpływają na zmianę otoczenia, w którym on funkcjonuje. Działania uwzględniające te okoliczności zostały zawarte w segmencie interwencyjnym Programu.

Wspieranie rodziny w funkcjonowaniu, poza inicjowaniem oddziaływań w jej wewnętrznej strukturze (praca z osobami doświadczającymi przemocy i jej sprawcami) musi uwzględniać jej relację ze środowiskiem. Społeczne podejście do zjawiska przemocy w rodzinie często jest kształtowane przez mity i stereotypy, m.in.:

„przemoc w rodzinie to prywatna sprawa”, „przemoc dotyczy tylko rodzin z marginesu społecznego”, „przemoc występuje tylko wtedy, gdy są widoczne ślady fizyczne”, „jak ktoś jest bity to na to zasłużył”, „nie można interweniować w sprawach rodzinnych”, „ofiary akceptują przemoc”, „to był incydent, gdyby było źle ofiara odeszłaby już od sprawcy”, „przyczyną jest alkohol”, „gwałt w małżeństwie nie istnieje”.

Zadania związane z realizacją działań wspierających i korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie uwzględnione zostały w segmencie terapeutycznym.

§ 2

Z badań przeprowadzonych w 2010 r. dotyczących skali zjawiska przemocy w rodzinie wynika, że problem przemocy w rodzinie jest zjawiskiem dostrzeganym w polskim społeczeństwie.

Z danych Komendy Powiatowej Policji wynika, iż w 2010r. wśród 1450 przeprowadzonych interwencji domowych w 213 przypadkach zastosowano procedurę „Niebieskiej Karty”, w tym według miejsca zamieszkania: miasto – 113, wieś – 100. W 2010r. zostały wszczęte 33 postępowania przygotowawcze dotyczące przemocy domowej w których była prowadzona procedura „Niebieskiej Karty” za znęcanie się fizyczne lub psychiczne.

Przemoc w rodzinie (dane z Komendy Powiatowej Policji w Sokółce).

Liczba ofiar przemocy domowej wg Procedury „Niebieskiej Karty”.

	2010r.
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej ogółem	399
w tym: kobiety	225
w tym: mężczyźni	47
w tym: małoletni do ukończenia lat 13	82
w tym: małoletni od 13 do 18 lat	45

Liczba sprawców przemocy

	2010r.
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem	212
w tym: kobiety	7
w tym: mężczyźni	205
w tym: nieletni	0

	2010r.
Liczba sprawców przemocy domowej zatrzymanych ogółem	120
w tym: kobiety	6
w tym: mężczyźni	114
w tym: nieletni	0

	2010r.
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu ogółem	176
w tym: kobiety	6
w tym: mężczyźni	170
w tym: nieletni	0
W tym: doprowadzonych do Izby Wytrzeźwień	62
w tym: kobiety	5
w tym: mężczyźni	57
w tym: nieletni	0
W tym: doprowadzonych do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	58
w tym: kobiety	1
w tym: mężczyźni	57
w tym: nieletni	0

Przemoc w rodzinie - dane z OPS w Sokółce z 2010r

Liczba przeprowadzonych interwencji wg.	54
--	-----------

procedury „Niebieskiej Karty”	
Liczba interwencji kryzysowych przeprowadzonych we współpracy z Policją , kuratorami, pedagogami	11
Liczba rodzin , które otrzymały pomoc z Ośrodka Pomocy Społecznej w związku z przemocą w rodzinie	3

Dane z Sądu Rejonowego w Sokółce za 2010r

Liczba nadzorów kuratorskich w związku z przemocą w rodzinie	70
---	-----------

Przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa Punkt Pomocy Rodzinie. Jego celem jest pomoc pedagogiczna, psychologiczna osobom indywidualnym i rodzinom. W 2010 roku odbyło się 197 spotkań terapeutycznych.

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za 2010r

Liczba osób, które odbyły indywidualne spotkania w ramach pomocy pedagogicznej w związku z problemem przemocy w rodzinie	2
Liczba osób, które odbyły indywidualne spotkania w ramach pomocy psychologicznej w związku z problemem przemocy rodzinnej, domowej, sąsiedzkiej, psychicznej i fizycznej	20

Osoby zgłaszały się również z problemami osobistymi, alkoholowymi, w związku z kryzysem w małżeństwie, trudnościami w relacjach z dziećmi.

Na terenie gminy Sokółka instytucje samorządowe oraz pozarządowe zajmują się rozwiązywaniem problemów społecznych , podejmują działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Instytucje samorządowe tj. Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, świetlice socjoterapeutyczne, Poradnia Zdrowia Psychicznego, Ośrodek Szkolno – Wychowawczy, Poradnia Odwykowa dla Osób z Problemem Alkoholowym działają w obszarze polityki społecznej. Większość z nich podejmuje działania pomocowe i interwencyjne, współpracują między sobą , udzielają wsparcia rodzinom dotkniętych przemocą. Przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działał Punkt Pomocy Rodzinie.

Na terenie gminy działa Fundacja „Sokólski Fundusz Lokalny”, który m.in. wspiera dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, wspiera finansowo inicjatywy i przedsięwzięcia z zakresu pomocy społecznej i ochrony zdrowia. SFL prowadzi Ośrodek Wsparcia Rodzinie , który zapewnia pomoc osobom nie radzącym sobie z opieką i wychowaniem dzieci. Przy Fundacji działają dwie świetlice socjoterapeutyczne : „Koniczynka” oraz „Stokrotka”. W świetlicach spotykają się dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym , przemocą , ubóstwem, organizowane są kolonie dla dzieci, pomoc finansowa oraz żywnościowa.

Pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sokółce , Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce, wymiarem sprawiedliwości, w szczególności z sądem rodzinnym i kuratorami sądowymi istnieje systematyczna współpraca.

W celu stworzenia jednolitego gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie opracowuje się i realizuje gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

§ 3

Cel ogólny:

STWORZENIE JEDNOLITEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

W RODZINIE

Założenia programu są zgodne z misją samorządu lokalnego w sprawie rozwiązywania problemów społecznych. Program został przygotowany w oparciu o cele strategiczne i szczegółowe zawarte w gminnej strategii, w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii.

Program będzie stanowił wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie i będzie realizowany wielopoziomowo przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. Przyczyni się on do usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy, ograniczenia zjawiska przemocy i towarzyszących mu innych dysfunkcji w rodzinie oraz poprawy kondycji rodzin w gminie Sokółka.

Podstawowym celem programu jest zmiana zachowań i postaw ofiar przemocy oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc.

Nadrzędnym celem programu jest podejmowanie działań profilaktycznych, ograniczenie problemu przemocy w rodzinie i skutków jej stosowania.

„Art. 6. ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie brzmi:

1. **Zadania w zakresie przeciwdziałania** przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. nr 175, poz. 1362, z późn. zmianami) lub ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 nr 70, poz. 473, z późn. zmianami), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.
2. **Do zadań własnych** gminy na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz.1493, z 2009r. Nr 206, poz. 1589 oraz z 2010r Nr 28, poz. 146) znowelizowanej ustawą z dnia 10 czerwca 2010r, która weszła w życie z dniem 1

sierpnia 2010r, należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W Gminie Sokółka od wielu lat realizuje się działania w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Są to działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Pomocy Społecznej w Sokółce, działania konsultacyjno – informacyjne, grupy samopomocowe, oddziaływania profilaktyczne. Celem programu jest :

- 1) ograniczenie szkodliwego oddziaływania uzależnień na sytuację społeczną,
- 2) ograniczenie liczby osób podejmujących zachowania ryzykowne mogące prowadzić do uzależnienia
- 3) podniesienie świadomości związanej z tematyką uzależnień
- 4) zapewnienie pomocy i opieki rodzinom osób zagrożonych uzależnieniem

ROZDZIAŁ II

Adresaci Programu, założenia i kierunki działań

§ 4

Diagnoza problemu przemocy w rodzinie, uwzględniając kontekst społeczny badanego problemu, pozwoliła sformułować cele Programu.

Cele Programu służą stworzeniu sprawnego systemu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zintegrowanego z gminnym systemem wspierania i pomocy dziecku i rodzinie. Ważną intencją Programu

jest również dążenie do integracji i aktywizacji specjalistów i instytucji w obrębie poszczególnych zadań Programu dla wypracowania stałego modelu współpracy środowisk wsparcia społecznego.

Adresaci Programu:

1. Rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy.
2. Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy.
3. Przedstawiciele instytucji i służb pracujący z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

W realizację Programu włączone zostaną instytucje i organizacje sieci wsparcia społecznego, co umożliwi szeroką promocję zadań Programu, optymalizację oddziaływań profilaktycznych oraz wypracowanie efektywnego modelu wsparcia osób doświadczających przemocy.

Główne założenia Programu:

1. Wypracowanie standardu współpracy służb na rzecz pomocy dziecku i rodzinie doznającej przemocy w rodzinie.
2. Tworzenie standardów dla pracy metodą grup roboczych.
3. Podwyższenie kwalifikacji i umiejętności osób zawodowo działających (w tym: konsultacje, superwizje) na rzecz ofiar przemocy.
4. Realizowanie działań promocyjno – informacyjnych wśród mieszkańców na temat problemów związanych z przemocą w rodzinie.
5. Zwiększanie liczby osób profesjonalnie działających w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym liczby wolontariuszy przygotowanych do pomocy przy realizacji zadań Programu.
6. Wprowadzenie stałego monitoringu zjawiska przemocy w rodzinie.
7. Budowanie sieci specjalistycznego wsparcia polegającego na współpracy międzyinstytucjonalnej.

8. Udostępnienie wiedzy z zakresu regulacji prawnych dotyczących wzajemnych zadań i uprawnień wśród przedstawicieli poszczególnych resortów, służb, instytucji, placówek.
9. Promowanie i wdrażanie innowacyjnych sposobów i metod przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zakres porozumienia

Obszar współpracy obejmuje działania na rzecz:

1. Budowania Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Sokółka.
2. Podnoszenia świadomości społecznej mieszkańców z zakresie problematyki przemocy w rodzinie.
3. Zwiększania efektywności działań podejmowanych w związku z problemem przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenia umiejętności i kompetencji zawodowych pracowników i przedstawicieli innych służb.
5. Integrowania środowisk i działań na rzecz ograniczania zjawiska przemocy w rodzinie.
6. Wymiany informacji o zjawisku przemocy w rodzinie.

Zakres działań deklarowany przez podmioty uczestniczące w tworzeniu lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

POLICJA

Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez policję zgodnie z obowiązującym prawem to:

1. Interwencja.
2. Sporządzanie dokładnego opisu zdarzeń.
3. Zatrzymywanie sprawców przemocy stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia.
4. Prowadzenie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa.
5. Zabezpieczanie dowodów popełnienia przestępstwa.
6. Podejmowanie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy.

7. Udzielanie informacji ofiarom o możliwości uzyskania pomocy.
8. Udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupach roboczych.

PROKURATURA, SĄDY

W przypadku uzasadnionego podejrzenia, o popełnionym przestępstwie prokuratura wspólnie z policją mają obowiązek:

1. Wszczęcia postępowania przygotowawczego mającego na celu sprawdzenie stanu faktycznego.
2. Wyjaśnienia okoliczności czynu.
3. Zebrania i zabezpieczenia dowodów.
4. Ujęcia sprawcy.
5. W uzasadnionym przypadku stosowania środków zapobiegawczych wobec sprawców przemocy w postaci:
 - dozoru policyjnego
 - tymczasowego aresztowania
 - stosowania środków zastępczych wobec sprawców (obligowanie do uczestnictwa w grupach korekcyjno edukacyjnych)

DZIAŁALNOŚĆ GMINY

1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

POMOC SPOŁECZNA

Celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji.

Przemoc jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją dysfunkcji o innym podłożu. Pomocy społecznej udziela się także w przypadku: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, alkoholizmu, narkomanii, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Wszystkie te sytuacje mogą sprzyjać występowaniu przemocy wobec bliskich bądź z niej wynikać.

Pomoc społeczna:

1. Przeprowadza wywiady środowiskowe umożliwiające diagnozę sytuacji rodziny lub osoby (Niebieska Karta- załącznik do wywiadu).
2. Pracownicy socjalni biorą udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupach roboczych.
3. Przygotowuje wszechstronny plan pomocy.
4. Monitoruje efekty podjętych działań.
5. Pomaga w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych.
6. Udziela szeroko rozumianego poradnictwa, np. prawnego, psychologicznego lub wskazuje miejsca gdzie można uzyskać taką pomoc.
7. Udziela informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy.
8. W uzasadnionych przypadkach: udziela pomocy finansowej w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych lub pomocy rzeczowej.
9. Informuje o możliwościach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym.
10. Wskazuje miejsca zajmujące się pomaganiem ofiarom przemocy domowej, w tym możliwości otrzymania schronienia np. w schroniskach, hostelach, ośrodkach.
11. W razie potrzeby bądź na życzenie ofiar przemocy zwraca się do policji o podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy.
12. W przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamia organy ścigania.
13. Współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami.
14. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie ma prawo odebrać dziecko w rodzinie i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej.

OCHRONA ZDROWIA

Głównym zadaniem ochrony zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi ponieważ bardzo często towarzyszy mu wyraźne uszkodzenie zdrowia somatycznego, natomiast zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego.

W dziedzinie pomocy ofiarom przemocy, poza zadaniami podstawowymi, takimi jak np. udzielenie pomocy medycznej, istotne jest:

1. Rozpoznawanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć.
2. Przeprowadzanie rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania.
3. Informowanie ofiar o możliwościach szukania pomocy.
4. Wystawianie na prośbę poszkodowanych zaświadczeń o stwierdzonych obrażeniach.
5. Informowanie ofiar o miejscach i warunkach wystawiania obdukcji, w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych powiadamianie innych służb np. pomocy społecznej, policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.
6. W przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamianie organów ścigania.
7. Udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupach roboczych.

OŚWIATA

Nauczyciel, wychowawca, pedagog, psycholog, lekarz, dyrektor szkoły podejrzewając, że dziecko jest ofiarą bądź świadkiem przemocy ma obowiązek:

1. Sporządzać jak najpełniejszą dokumentację spostrzeżeń.
2. Nawiązać współpracę z instytucjami pomocowymi, organizacjami pozarządowymi na terenie miasta w celu poszerzenia wiedzy na temat sytuacji dziecka.
3. Współuczestniczyć w tworzeniu planu pomocy dziecku i jego rodzinie, w sytuacji stwierdzenia przemocy.
4. Powiadamiać sąd rodzinny lub prokuraturę rejonową o sytuacji dziecka.
5. Wspierać dziecko oraz jego rodzinę podczas realizowania planu pomocy.
6. Monitorowania prawidłowości i skuteczności oddziaływań pomocowych.
7. Udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupach roboczych.

ORGANIZACJE/STOWARZYSZENIA/FUNDACJE/KOŚCIOŁY

W ramach swojej działalności oferują, m.in.:

1. Pomoc psychologiczną, w grupie i kontakcie indywidualnym, pomoc prawną, w tym pisanie pozwów, wniosków.
2. Pomoc socjalną.
3. Grupy wsparcia.

4. Grupy samopomocowe.
5. Pomoc socjoterapeutyczna dla dzieci.
6. Udział w prowadzeniu wywiadów środowiskowych.
7. Udział w pracach zespołów pomagających ofiarom przemocy np. przy gminnej komisji czy ośrodku pomocy społecznej.
8. Udział w interwencjach.
9. Pilotowanie przypadków.
10. Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych.

ROZDZIAŁ III

CELE SZCZEGÓŁOWE I ZADANIA CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE PROGRAMU

§ 5

Cel strategiczny:

- **Poszerzenie wiedzy mieszkańców gminy na temat zjawiska przemocy w rodzinie.**

Cele operacyjne:

- **Prowadzenie kampanii medialnej stale propagującej idee Programu.**

Działania

1. Współpraca z instytucjami w zakresie rozpowszechniania informacji o przyczynach, skutkach i konsekwencjach prawnych przemocy w rodzinie.
 2. Bezpłatne pozyskanie i rozpowszechnianie wśród lokalnej społeczności materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie (broszury, ulotki, plakaty).
 3. Umieszczenie na stronie internetowej UM i OPS informacji promującej idee Programu (kampania promocyjna).
- **Działania informacyjne w środowiskach lokalnych na rzecz podnoszenia wiedzy mieszkańców na temat zjawiska przemocy w rodzinie.**

- Poprawa jakości i skuteczności działań osób i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- Rozbudowanie lokalnej oferty pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności ochrony osób krzywdzonych.

Realizowane będą m. in. następujące zadania: informowanie i edukacja społeczności lokalnych, profilaktyka zjawiska przemocy w rodzinie, poszerzanie wiedzy z zakresu praw osób doświadczających przemocy oraz możliwości uzyskania przez nie konkretnych form wsparcia, promowanie dobrych praktyk w zakresie przeciwdziałania przemocy rodzinie, pomoc i monitoring rodzin, w których wystąpiła przemoc, prowadzenie statystyk i wspólnych wskaźników – stworzenie bazy danych dla ułatwienia monitorowania zjawiska przemocy w rodzinie.

- Opracowanie i realizacja działań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Realizowane będą zadania wspierające i korekcyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie; stworzenie spójnego systemu oddziaływań terapeutyczno-korekcyjnych dla sprawców przemocy, inicjowanie współpracy w tym zakresie z Policją, prokuraturą i sądem.

Realizowane będą m. in. następujące zadania:

- wspieranie psychologiczne, terapeutyczne, poradnictwo medyczne, prawne, socjalne, zawodowe dla osób doświadczających przemocy,
- zapewnienie bezpiecznego schronienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie,
- izolacja sprawców przemocy od osób krzywdzonych
- zwiększenie efektywności działań pracowników socjalnych, kuratorów w pracy z rodziną, celem zmniejszenia skali umieszczania dzieci w formach opieki zastępczej z powodu przemocy,
- , diagnozowanie skali zjawiska przemocy domowej, wspieranie koncepcyjne i metodyczne osób pracujących z ofiarami, sprawcami i świadkami przemocy w rodzinie,
- zwiększanie liczby osób profesjonalnie działających w zakresie przeciwdziałania przemocy, zwiększenie liczby wolontariuszy pomagających przy realizacji zadań Programu.

Oczekiwane efekty :

- zapewnienie poczucia bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
- przeciwdziałanie zjawisku przemocy,
- promowanie skutecznych form pomocy osobom krzywdzonym oraz podejmowanie pracy korekcyjno – edukacyjnej ze sprawcami przemocy nad zmianą zachowań.

Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu problematyki przemocy w rodzinie.

Działania

1. Realizacja programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w środowisku szkolnym i rodzinnym.
2. Działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą.

ROZDZIAŁ IV

§ 6

1. Działania informacyjno - edukacyjne w środowiskach lokalnych na rzecz podnoszenia wiedzy mieszkańców na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Lp.	ZADANIE	OPIS ZADANIA	REALIZATOR PARTNERZY
1.	Prowadzenie kampanii społecznych propagujących idee Programu	<p>Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz świadomości prawnej i konsekwencji wynikających z funkcjonowania osób i rodzin pokrzywdzonych przemocą</p> <p>Bezpłatne pozyskanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych(broszur ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności.</p> <p>Umieszczanie na stronie internetowej UM i OPS informacji promującej główne idee Programu (kampania promocyjna).</p>	Urząd Miejski, OPS, organizacje pozarządowe, lokalne środki przekazu, Policja

2.	Opracowanie i realizacja projektów edukacyjnych na temat przemocy wśród społeczności lokalnych	<p>Programy profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania przemocy.</p> <p>Działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą.</p> <p>Włączanie treści informacji o zagrożeniach płynących z przemocy w rodzinie do treści szkolnych programów profilaktycznych.</p> <p>Treningi samokontroli i umiejętności społecznych dla beneficjentów programu.</p>	OPS, szkoły, organizacje pozarządowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, szkoły, Sąd, ochrona zdrowia, Policja, inne osoby i instytucje zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
3.	Podnoszenie wiedzy osób pokrzywdzonych na temat dostępnych form pomocy UM	<p>Upowszechnianie procedur ochrony prawnej i wsparcia psychologicznego świadków i ofiar przemocy w rodzinie.</p> <p>Aktualizacja załącznika do niebieskiej karty przeznaczonego dla osób doświadczających przemocy, zawierający wykaz placówek pomocowych, ich dane teleadresowe, godziny funkcjonowania, zwięzłą informację nt. świadczonych usług i form pomocy.</p>	OPS , organizacje pozarządowe, szkoły, UM, Policja, GKRPA

2. Poprawa jakości i skuteczności działań osób i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	ZADANIE	OPIS ZADANIA	REALIZATOR PARTNERZY
1.	Działalność Interdyscyplinarnego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	<p>Zespół instytucji w środowisku lokalnym działających na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w sposób skoordynowany.</p> <p>Zadania: szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb.</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce, GKRPA, Policja</p> <p>Poradnia Psychologiczno – pedagogiczna, Szkoły, Ochrona zdrowia, Sąd Rejonowy – zespół kuratorów, Fundacja „Sokólski Fundusz Lokalny”, Prokuratura Rejonowa, Urząd Miejski</p>
2.	Systematyczne diagnozowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie	<p>We współpracy z instytucjami i organizacjami sieci wsparcia społecznego gromadzone będą dane jakościowe dotyczące problemów i potrzeb dzieci i rodzin w środowisku lokalnym.</p> <p>W ramach zadań statutowych poszczególnych jednostek pomocy społecznej. Stworzenie bazy danych.</p>	<p>OPS, Policja, Szkoły, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny UM, Sąd,</p>

3.	Opracowanie jednolitych standardów postępowania	<p>Prace zespołu interdyscyplinarnego.</p> <p>Stworzenie wspólnej płaszczyzny pracy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pracowników różnych instytucji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie.</p> <p>Opracowanie procedur wsparcia osób doświadczających przemocy w rodzinie dla służb zawodowo stykających się z problemem.</p>	<p>UM , Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, OPS, szkoły, Sąd, kuratorzy sądowi</p>
4.	Zwiększanie poziomu gotowości specjalistów wsparcia do podejmowania efektywnych działań w pracy z rodziną doświadczającą przemocy	<p>Organizowanie szkoleń/konferencji/warsztatów/seminariów tematycznych dla osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.</p> <p>Szkolenia w zakresie przemocy w rodzinie i szkolenie pracowników/nauczycieli/pedagogów/psychologów, kuratorów sądowych, pracowników służby zdrowia.</p> <p>Podnoszenie wiedzy służb wsparcia w obszarach zdefiniowanych jako słabe strony służb wsparcia (nadużycia seksualne).</p> <p>Prowadzenie systematycznych analiz dotyczących potrzeb szkoleniowych służb wsparcia.</p>	<p>UM , OPS , Zespół Interdyscyplinarny, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Policja, kuratorzy,</p>

3. Rozbudowanie lokalnej oferty pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności ochrony osób krzywdzonych.

Lp.	ZADANIE	OPIS ZADANIA	REALIZATOR PARTNERZY
1.	Zwiększanie dostępności do podstawowych elementów wsparcia na etapie interwencji	<p>Udzielanie pomocy i wsparcia w miejscu zamieszkania/interwencji.</p> <p>Informowanie osób doświadczających przemocy o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy.</p>	<p>Policja ,</p> <p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce,</p> <p>Sokólski Fundusz Lokalny,</p> <p>Sąd Rejonowy w Sokółce</p>
2.	Zapewnienie wsparcia informacyjnego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego osobom doświadczającym przemocy	<p>Poszerzanie ofert placówek działających w obszarze przeciwdziałania przemocy o zakres poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, rodzinnego i zawodowego.</p> <p>Upowszechnianie informacji o podmiotach działających na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie</p>	<p>OPS, UM</p> <p>Policja,</p> <p>kuratorzy społeczni i zawodowi ,</p> <p>placówki służby zdrowia ,</p> <p>szkoły,</p> <p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy,</p> <p>organizacje pozarządowe</p>

3.	<p>Opracowywanie i wdrażanie alternatywnych form wsparcia dla osób krzywdzonych przemocą</p>	<p>Opracowywanie, wdrażanie i monitoring innowacyjnych form wsparcia dla osób doświadczających przemocy.</p> <p>Wspieranie programów i projektów zapewniających wsparcie dla osób doświadczających przemocy.</p> <p>Opracowanie form wsparcia osób starszych doświadczających przemocy ze strony bliskich lub opiekunów.</p> <p>Inicjowanie i weryfikowanie wsparcia dla dzieci i młodzieży doświadczających przemocy w rodzinie.</p> <p>Opracowanie i wdrażanie programu wsparcia dla rodzin, których jeden z członków rodziny bierze udział w programie edukacyjno – korekcyjnym.</p>	<p>UM ,OPS, placówki służby zdrowia , organizacje pozarządowe , Policja, sąd, kuratorzy sądowi inne osoby i instytucje zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie</p>
----	--	---	--

4. Opracowanie i realizacja działań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Lp.	ZADANIE	OPIS ZADANIA	REALIZATOR PARTNERZY
1.	Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	<p>Opracowanie kierunków i obszarów działań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.</p> <p>Wdrażanie i realizowanie programów korekcyjno – edukacyjnych.</p> <p>Zaangażowanie kadry instytucji do udziału w opracowaniu działań korekcyjno – edukacyjnych.</p> <p>Procedura „Niebieskiej Karty” jako narzędzie postępowania wobec sprawców przemocy.</p>	<p>Zespół Interdyscyplinarny, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna ,sąd, Prokuratura, Policja, kuratorzy zawodowi i społeczni, pracownicy socjalni OPS, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>
2.	Monitorowanie zachowań uczestników programów korekcyjno – edukacyjnych również po ich zakończeniu	<p>Opracowanie procedury kierunków i obszarów działań programu.</p> <p>Zaangażowanie kadry instytucji do udziału w programie.</p>	<p>Zespół Interdyscyplinarny, sąd prokuratura ,Policja ,kuratorzy zawodowi i społeczni, pracownicy socjalni OPS , GKRPA</p>

3.	Wzmocnienie prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Opracowanie procedur w zakresie działań obejmujących pracę ze sprawcą przemocy Opracowanie procedur postępowania przez instytucje wobec sprawców przemocy	Zespół Interdyscyplinarny, Sąd Prokuratura, Policja , kuratorzy zawodowi i społeczni, Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4.	Strategie realizujące skierowane na sprawców przemocy w rodzinie	Izolowanie sprawców przemocy od osób krzywdzonych na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	Sąd , Prokuratura, Policja,

ROZDZIAŁ V

FINANSOWANIE PROGRAMU

§ 7

Finansowanie realizacji zadań Programu będzie dokonywane ze środków budżetowych Gminy, a także z innych źródeł zewnętrznych.

ROZDZIAŁ VI

MONITORING

§ 8

Realizacja programu będzie poddawana systematycznemu monitoringowi, który umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu w przyszłości.

Ocenę realizacji poszczególnych działań programu w roku kalendarzowym dokonywać będzie Rada Miejska, po przedłożeniu stosownego rocznego sprawozdania przez Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Sokółce.